

Tarm Kirke

1912 - 2012

Redaktion:

Inger Hansen
Orla Hansen
Kirsten Horsbøl
Preben Grangaard

Omslagstegning:

Karsten Juul Larsen

Grafisk produktion:

AMH GRAFISK APS, Ansager

Kildeangivelse:

TARM KIRKE. En beskrivelse af dens opførelse og første historie,
Sv. Ebbe Jakobsen, 1967

Egvad Egnshistoriske Samling (EHS)

Kirkegårdskontorets kort og fotomapper

Artikler fra Ringkøbing amts Dagblad,
Jydske Vestkysten,
Kristeligt Dagblad

Kirkeblade for Egvad Sogn fra april 1963 - dec. 1979

Kirkeblade for Tarm Sogn fra januar 1980 - dec. 2008

Folk & Kirke,
Kirkeblad for Tarm - Ådum - Hoven - Lønborg - Egvad sogne 2009 - 2012

Menighedsrådets scrapbøger 1996 - 2012

Englændergravene

Aftenen mellem den 12. og 13. marts 1945 var en engelsk Lancaster på vej hjem til England efter at have udlagt miner i Kattegat. Ved Strellev mellem Lyne og Ølgod blev flyet beskudt af en tysk natjager.

Den engelske maskine blev ramt og brød i brand, men det lykkedes fem besætningsmedlemmer at springe ud med faldskærm, mens de to skytter, australierne Donald Morris og Harvey James Porter, ikke nåede at redde sig ud af det brændende fly, da det styrtede ned på Svend Jensens mark i Østergårde.

Svend Jensen og den 21-årige nabo, Knud Raunkjær, havde set nedstyrtningen, løb til undsætning og fik de to australiere ud af maskinen, men de stod ikke til at redde.

De dræbte blev i nattens løb ført til Tarm sygehus. Her hentede tyskerne ligene næste dags eftermiddag og lagde dem i sække og transportererede dem i delvis hemmelighed ud til plantagen øst for Tarm, hvor de blev gravet ned, mens kirkeklokken begyndte at ringe. Tyskerne blev rasende over klokkeringningen, men blev beroliget med, at det ikke havde noget med de nedgravede flyvere at gøre. Det var solen, der blev ringet ned, forklarede man!

Natten mellem 4. og 5. maj tog en tarmbo og modstandsmand, Børge Lerche, sammen med sin schæferhund ud til Østermarken, hvor de i fællesskab fik lokaliseret det nøjagtige nedgravningssted. Her byggede Børge Lerche med stensætning, blomster, Dannebrogssflag og RAF-mærke det første monument over de dræbte skytter fra Lancasteren. Senere drøftede man, om ikke Morris og Porter skulle flyttes ind på kirkegården, men man var hurtigt enige om, at de unge flyvere skulle

Da frihedsbudskabet efter besættelsen lød om aftenen d. 4. maj 1945 tog Børge Lerche ud til Østermarksvej og rejste sit eget monument over de dræbte australiere, Donald Morris og Harvey James Porter. Billedet er lidt uskarpt, men viser en stensætning, Dannebrogssflag, blomster og Royal Air Force-symbol.

Foto: EHS

have fred, hvor de lå, men at deres gravsted skulle indvies, så pladsen var at betragte som en udvidelse af Tarm kirkegård.

Søndag den 12. august 1945 mødte en deling engelske soldater fra Vandel flyveplads og ca. 800 vestjyder frem til den kristne begravelsesceremoni, som de to RAF-flyvere ikke havde fået, da de mistede livet i marts 1945.

Efter en salme talte provst P.B. Gadegaard og sagde bl.a.: *Vi er i stor taknemmelighedsgæld til de to unge mænd, der hviler her, og til deres land. De hviler langt fra deres kære og deres hjem, men de hviler blandt venner, som vil værne om deres minde. De blev lagt i jorden af fjendehånd, uden en eneste kristen ceremoni. Vi har ønsket, de skal ligge i indviet jord. Derpå lyste provsten velsignelsen over gravene.*

Tarm sogneråd bekostede gravanlægget, som vi kender det i dag, og sognerådsformand H. Gravesen bad ved ceremonien Tarms indbyggere være behjælpelige med at værne om dette mindesmærke, så det må stå som et minde for kommende slægter.

Gravstedet er siden 1985 blevet vedligeholdt af kirkegårdspersonalet ved Tarm Kirke.

I årenes løb har overlevende og pårørende flere gange besøgt *Englændergravene*, og alle har givet udtryk for stor taknemmelighed over den respekt og pietetsfølelse, man viser i forbindelse med anlægget på Østermarksvej.

I våbenhuset i Tarm Kirke hænger til venstre for døren ind til kirken en plakette, som lederen af Lancasteren i 1945, Stan Slater, har overdraget til Tarm Kirke. Sammen med overdragelsen af plaketten fulgte et dokument med begrundelse for overdragelsen:

*Skænket til det danske folk
af gruppekaptajn S. Slater DSO OBE DFC RAF
for at markere 50 årsdagen for befrielsen fra den tyske besættelse
under Anden Verdenskrig.*

*Men også som en anerkendelse af Deres heltemod i hjælpen,
De gav så uselvvisk til besætningen fra RAF nedskudt over Danmark
og i særdeleshed til kaptajnen og hans besætning
efter deres nedskydning natten mellem 12. og 13. marts 1945.*

Det endelige monument, som vi kender det i dag, er opstillet af kommunen efter begravelsesceremonien d. 12. august 1945. Gravstedet vedligeholdes af kirkegårdspersonalet ved Tarm Kirke. Foto: EHS